

Tas ir netipiski ierastajai praksei, kad pirmie ražu novāc lauksaimnieki Lietuvas ziemeļu daļā un Latvijas dienvidos (parasti Zemgalē).

Lai gan šogad Latvijā ražas ir zemākas, esam iepirkuši graudus pagājušā gada līmenī un vēl vairāk. Apmēram 60 % no iepirkta apjoma ir par iepriekš fiksētām cenām.

Vērtējot graudu kvalitāti kopumā, varu teikt – izcils proteīns, izcils krišanas skaitlis, vienīgi pieklibo tilpummasa. Graudu kvalitāti un lauksaimnieku darbu negatīvi ietekmēja pēdējās trīs jūlija karstās nedēļas.

Vidēji SIA *Linus Agro* visos pieņemšanas punktos dienā kopumā pieņem aptuveni 10 000–15 000 t graudu. Šī gada sezonā *Linus Agro* ir 16 graudu pieņemšanas punkti, no tiem četri ir Graudu centri (Rēzeknē, Jēkabpilī, Grobiņā, Skrundā) un trīs ostas (Rīgā, Liepājā un Ventspilī).

Elevatoros ir dzīvās rindas. Lai darbs tajos neapstātos, nepārtraukti nodrošinām organizētu graudu atkraušanu un nogādāšanu no elevatoriem uz ostām, lai samazinātu tur pavadīto laiku, gaidot rindās.

Aptuveni 90 % iepirkto graudu eksportējam uz Āfrikas valstīm.

Linus Agro nemitīgi pilnveido savu darbību, loģistikas procesus un paplašina graudu pieņemšanas punktu skaitu un pārklājumu Latvijā. Tāpat kā citus gadus, lielākie izaicinājumi ir saistīti ar pašu noteiktajiem mērķiem – palielināt apjomus, ātrāk un lauksaimniekam ērtāk apstrādāt darījumus, atvieglot loģistikas u.c. ikdienas jautājumu risināšanu, pilnveidojot lauksaimnieku pieredzi un mūsu sadarbību. Protams, arī zemākas kvalitātes raža rada izaicinājumus gan lauksaimniekiem, gan graudu iepircējiem.

Domājot par lauksaimniekiem, esam izstrādājuši jaunu politiku, kas ļaus vienā dienā pieņemt par 15 % vairāk lauksaimniecības produkcijas. Esam izmainījuši plūsmas organizācija uz ostām – organizējam gan pārvadātājus, gan klientus, lai piegādes notiktu konkrētos laikos, nevis haotiski.

Romāns Barmins, SIA *Elagro Trade* graudu tirdzniecības vadītājs:

– Skaidrs ir tas, ka šī gada raža ir zem vidējā līmeņa. Manuprāt, par 20–25 % zemāka kā pērn, bet baidos, ka tas vēl nav gala cipars un kritums būs vēl lielāks.

Līdz 20. augustam nokultie apjomi atšķiras pa reģioniem. Zemgalē nokults aptuveni 90 %

labības, Kurzemē 75–80 %, Vidzemē un Latgalē – labi ja 70 %. Ir nokulti gandrīz visi ziemāji, vietām vēl augusta vidū palikuši rapši. Vasarāji Latvijas ziemeļos un austrumos vēl lielākoties ir uz lauka. Tiem, kam dažādu iemeslu dēļ līdz lietavām neizdevās novākt ražu, augusta otrā pusē jāķer moments, lai glābtu to, kas vēl glābjams.

Uz 20. augustu atpaliekam no vidējā iepirkto graudu daudzuma iepriekšējos gados. Lielākā problēma pārtikas kviešiem ir zema tilpummasa un sīkie graudi, bet lopbarībai pēc lieti noteikti būs arī daudz dīgušo graudu. Mēs darām visu iespējamo, lai no klientiem pieņemtu arī nekondīcijas graudus.

Galvenie *Elagro Trade* eksporta virzieni nemainās – pārtikas

kviešus vedam uz Nigēriju, Saūda Arābiju, rapšus, rudzus un lopbarības graudus uz ES un Lielbritāniju. Kāda daļa paliek arī tepat Latvijā.

Sastrēgumi pieņemšanas punktos bija, diemžēl no tiem grūti izvairīties, kad īsā laika posmā jāpieņem kvantums graudu. Tāpēc katru gadu veicam pieņemšanas punktu un elevatoru modernizāciju, lai mūsu klienti produkcijas pieņemšanas punktos pavadītu pēc iespējas mazāk laika.

Solvita Avgustova, *Scandagra* graudu tirdzniecības vadītāja:

– Pavasaris viesa lielas cerības attiecībā uz graudu ražu, taču ieilgušais sausums un karstums stipri samazināja izredzes, un lietainais augusts lika cīnīties, lai rastu iespēju ražu vispār novākt. Šobrīd novāktie graudi ir dažādas kvalitātes, ir ļoti labi pārtikas graudi, ir arī lopbarības.

Lielākā nepilnība šogad ir zema tilpummasa visiem kultūraugiem. Novērojām, ka tā bija neviemērīga, jo no viena lauka varēja ievākt gan augstas klases pārtikas graudus, gan lopbarības graudus. Daudz sīko graudu. Visvairāk ir cietuši vasarāji, kur vietām ražības kritums ir 50 % un vairāk.

Augusta vidū viss notiek atbilstoši plānotajam – gan graudu iepirkumi, gan pārdošana. No visa iepirkta aptuveni 25 % bija par ziemā/pavasari fiksētām vai daļēji fiksētām cenām. Mēs uzskatām, ka ir pareizi tā sadalīt riskus, t.i., saimniecībām fiksēt salīdzinoši nelielus daudzumus biežāk, tādā veidā nodrošinot diezgan labu vidējo pārdošanas cenu savai ražai. Nevienam nevar paredzēt gadu uz priekšu, kurā brīdī būs straujš kāpums vai kritums, ņemot vērā, ka cenu ietekmējošo faktoru ar katru gadu kļūst vairāk, līdz ar to tirgus ilgtermiņā ir arvien mazāk prognozējams.

Graudu cenas ir diezgan augstas, kas izskaidrojams ar zemākām ražām dažādos kontinentos un stabilu pieprasījumu no importētājvalstīm. Aptuveni 90 % no iepirkta ražas aiziet eksportam, pārējais tiek realizēts vietējā tirgū. Atkarībā no ražas kvalitātes un gada graudus eksportējam ne tikai uz dažādām ES valstīm, bet arī ārpus ES: visbiežāk uz Maroku, Alžīriju, Ēģipti, Tunisiju, Dienvidāfriku, Turciju, Krieviju, Ukrainu, Izraēlu, Saūda Arābiju, Arābu Emirātiem, Indonēziju u.c.

Ar katru gadu cenšamies uzlabot graudu loģistikas un pieņemšanas procesus, maksimāli visu automatizēt, lai pēc iespējas pieņemšanas procesu paātrinātu un izslēgtu cilvēciskā faktora kļūdas. Taču neatkarīgi no tā jebkurā sezonā vienmēr būs 1–2 piķa nedēļas, kad viss var notikt ne tik raiti, kā gribētos. Jau ir ierasts, ka intensīvā ražas novākšanas laikā elevatori strādā 24 stundas diennaktī, šogad esam to izmēģinājuši arī vienā no Rīgas ostām (Mīlgrāvis), tas ļāva mazināt rindas un saīsināt gaidīšanas laika kravu nodošanai ostā. Liepājā palielinājām noliktavu kapacitāti, uzbūvējot jaunu noliktavu BTC (*Baltic Transshipment Center*) terminālī.

Turpinām attīstīties, pilnveidoties un augt kopā gan ar saimniecībām, gan ar sadarbības partneriem, uz klausot to vajadzības, ierosinājumus un veicot tirgus izpēti un sekojot tā tendencēm.

